

Hanna Bervoets

Efter

Roman

2015

Uitgeverij XL

Zoetermeer

Robert | Pete

Plat bestaat niet. Het is een anglicisme, de vertaling van *flat*. In Nederland noemen we het gewoon: water zonder bubbels. Spa Blauw, desnoods. Plat is idioot. Robert zegt het niet. Heleen heeft hem vaak genoeg gewaarschuwd, iedere keer dat ze in een Pools of Koreaans restaurant ‘geroerbakt bief’ of ‘varkens in saus’ op de kaart zagen staan: ‘Zij veranderen het toch niet, en klagen maakt jou alleen maar onsympathiek.’ ‘Doe maar zonder bubbels, ja. Kraanwater is ook goed.’ ‘Kraanwater hebben we niet.’

Het meisje pakt een glas van haar dienblad.

‘Maar deze is plat: alstublieft.’

Robert knikt, hij neemt een slok. Eigenlijk had hij liever wijn gehad. Maar hij heeft zich voorgenomen niet te veel te drinken vanmiddag, dit is al zijn derde glas en in zijn vorige twee glazen zat géén water.

Hij kijkt het meisje na. Eind twintig waarschijnlijk, maar knap, intelligente oogopslag. Te mooi, te oud, te slim om dit werk te doen. En natuurlijk juist daarom ingehuurd. Hij volgt haar met zijn blik, langs de statiefs het gedruis in. De plinten, de puien, het plafond, de wanden, alles is met dunne linnen doeken behangen. Praktisch oogt het niet, wel chic; aan de vazen vol zwarte reuzenlelies zie je dat kosten noch moeite gespaard zijn. Althans, dat is natuurlijk wat Fizzler wil

uitstralen, met deze 'exclusieve presentatie'.

Graag verwelkomen wij u op onze exclusieve presentatie, waar wij het glas heffen met onze gast Harriet Matthews, wereldwijd gerenommeerd hoogleraar. Zo stond het in de uitnodiging.

'Meneer?'

Nieuw meisje, nieuw dienblad. Even twijfelt Robert. Dan gaat hij voor wit. Pas wanneer hij het glas aan zijn mond zet ontdekt hij dat het halfvol is. Er zitten vingerafdrukken op, en een vlekkerig streepje lippenstift. Blijkbaar was het gebaar van het meisje geen uitnodiging een nieuw drankje te nemen, maar een verzoek zijn lege glas af te geven. Vlug zet Robert het vuile glas op een statafel. Opnieuw kijkt hij de ruimte rond, op zoek naar een bekend gezicht. Onbewust. Tot hij het niet vindt.

Hij denkt aan zijn eerste college, achttien jaar geleden. Hoe ze daar met vijftig man stonden, wachtend tot de deuren zouden openen. Niemand zei iets, en eenmaal in de collegezaal hield iedereen minimaal twee lege stoelen afstand van elkaar. Maar de week daarop was het al anders en wachtten de biologiestudenten in groepjes. De paar meisjes bij elkaar, de jongens in formaties die de rest van het jaar zouden blijven bestaan. Alleen Robert stond nog steeds in zijn eentje. Hij had het hele academisch kwartiertje oude sms'jes staan teruglezen.

Robert pakt het vuile glas weer van de statafel. Laat het pootje tussen duim en wijsvinger draaien. Er drijft iets in de wijn, iets wits. Hij weet nog steeds niet helemaal zeker waarom hij vanmiddag is uitgenodigd.

Donderdag, na de lunch, lag de paarse envelop plotseling op zijn bureau.

Het kan dus haast niet anders of iemand bij Fizzler heeft iets over zijn aanstaande publicatie gelezen. Bladzijden 607 tot 617 in *Addiction Journal* van volgende maand: 'On the Genetics of Alcohol Dependence: Meta-analysis of A Reinterpretation'. Men zag natuurlijk in dat zijn artikel nogal wat zou kunnen losmaken en vindt het daarom belangrijk hem bij de presentatie te hebben. Om bij te dragen aan een eventuele discussie, achteraf. Of gewoon, omdat de aanwezigheid van iemand als hij een aangelegenheid als deze extra cachet verschaft.

Wat de reden voor zijn invitatie ook is, hij kiest er zélf voor om hier te zijn, dát is het belangrijkste.

En hij zou zich nu natuurlijk in het gedruis kunnen storten, mensen aanspreken, handen schudden, schouderkloppen, maar dat doet hij expres niet. Nee, hij kiest bewust voor kritische distantie.

^ ^ ^

Daar! Aan de andere kant van de hal, statafel zes, die hangende schouders in dat beige colbert, ja, het is hem echt: Robert, Robert Domen, hij is dus toch gekomen. En hij doet iets met zijn glas nu.

Pete knijpt met zijn ogen om het goed te kunnen zien. Robert heft zijn wijnglas tot vlak voor zijn gezicht en draait het rond aan het pootje. Misschien is het een pose; wil Robert zijn wijnkennis etaleren of bewijzen dat hij hier op zijn gemak is. *Het spotlighteffect*: mensen die alleen staan denken vaak dat iedereen op hen let.

Het kan handig zijn daarop in te spelen, Roberts act met aandacht te belonen. Straks, denkt Pete, straks zal hij naar hem toe gaan. Eerst wil hij zien wie er nog meer binnenkomen.

Er zijn drieëntachtig genodigden en Pete kent ze allemaal bij naam. Hij wil niet op zijn Toad hoeven spieken wanneer ze voor hem staan, vanmiddag moet hij alle drieëntachtig gasten laten voelen dat ze ertoe doen, en dat begint met het luid en duidelijk uitspreken van hun voor- én achternaam.

Gisteravond heeft hij nog geoefend. Foto's bekeken op zijn Seos, roepnamen uit het hoofd geleerd, zichzelf fluisterend overhoord in de badkamer. 'Je klinkt alsof je aan het bidden bent,' had Katinka gezegd, 'kom toch naar bed, gek.' Hij was naar bed gekomen. Maar niet voordat hij de laatste regels van zijn gebed luid-

keels gezongen had – ‘Paul Mer-kel-bach! Ro-bert Do-men!’ – en Katinka grijnzend een kussen tegen haar oor gedrukt had.

Daar!

Links, helemaal achter in de rij bij de garderobe, jas over de arm: Laura Horst. Alle gasten zijn belangrijk maar sommige net iets belangrijker dan anderen, en iemand als Laura laat je niet wachten; de hal in nú, het veld op: ‘Laura Horst!’

Laura heeft zichzelf uitgenodigd, hij twijfelde of hij haar moest laten komen – uiteindelijk leek het hem toch verstandig. Ze hebben immers niets te verbergen vanmiddag. Alleen iets om te laten zien.

‘Pete, toch?’

‘Ik neem je jas wel aan.’

Laura lijkt zijn gebaar te willen beantwoorden maar bedenkt zich, drukt haar jas weer tegen zich aan. *Functionele distantïering*: afstand bewaren om autonomie te benadrukken.

Natuurlijk, zij is kritisch, zij deint niet zomaar mee. Haar professionele houding vleit hem, hij gaat er alleen maar breder van grijnzen.

‘Zal ik je aan Harriet Matthews voorstellen?’

Professor Matthews staat aan de andere kant van de hal. Terwijl ze naar haar toe lopen, rommelt Laura in haar tas – waarschijnlijk ziet ze oogcontact ook als meedeinen. In een vloeiende beweging slaat Pete een

arm om haar middel en drukt haar tegen zich aan. Het werkt, eindelijk kijkt Laura op. Zij het even woedend als verbaasd.

‘Sorry, je liep bijna tegen een pilaar.’ Voor Laura iets kan zeggen wenkt hij Matthews.

‘Harriet! Dit is Laura, journaliste, haar meek is fantastisch.’

Harriet knikt.

‘Hallo Laura.’

Stevige handdruk, vriendelijke blik. Laura’s gezicht staat nog altijd strak, maar Harriet lacht. En Pete lacht. Onderweg, in de auto, heeft hij de presentatie nog één keer met de hoogleraar doorgenomen. Terwijl Harriet een geseald cupje water uit haar tas haalde – ‘Dit krijg je dan in het vliegtuig, alsof een voertuig dat zo schudt en schommelt geschikt is om uit een ding als dit te drinken’ –, legde Pete nog één keer uit wat er van haar verwacht werd. De presentatie moest niet te moeilijk zijn maar mocht wel wat professionele termen bevatten. Graag zelfs, dat maakte het alleen maar geloofwaardiger. *Overreding door complexiteit*: wat ingewikkeld is wordt sneller waar geacht. Harriet had ondertussen het folie van het cupje getrokken, voorzichtig een slokje genomen, en quasiverontwaardigd haar wenkbrauwen opgetrokken: ‘Geloofwaardig? Maar Pete, ik ga toch geen sprookje vertellen...’ En Harriet lachte en Pete lachte.

Nu haalt Laura haar Seos uit haar tas: ‘Zou ik wat vragen mogen stellen?’

Vlug kijkt Pete naar Harriet. Ze beantwoordt zijn blik met een knik, zo subtiel dat Laura het waarschijnlijk niet ziet.

‘Uiteraard, ik laat jullie alleen.’ Natuurlijk weet hij waar Laura op uit is. Maar op deze presentatie valt niets aan te merken. Harriet Matthews is gepensioneerd, krijgt gewoon betaald, zit – voor zover hij weet – in geen enkele commissie. Commissie! Dat was het, hij was op weg naar Robert Domen. Daar staat hij, nog steeds bij statafel zes. Nog steeds alleen.

Hij heeft Robert op het laatste moment uitgenodigd. Het verbaast hem dat hij is gekomen. Terwijl hij de persoonlijke invitatie aan de koerier overhandigde, stelde hij zich nog voor hoe Robert bij het zien van de paarse envelop met zijn ogen zou rollen. Zuchtend zijn hoofd zou schudden, de uitnodiging tot een prop zou persen, het ding meewarig in zijn prullenbak zou gooien. Maar hij is er, Robert Domen is er, en nu is het zaak hem even joviaal als professioneel aan te spreken, een precaire onderneming; te veel hartelijkheid ondermijnt zijn zakelijkheid, te veel afstand zit vertrouwen in de weg.

Pete loopt naar statafel zes. Robert staat met zijn rug naar hem toe. Wanneer was de laatste keer dat ze elkaar zagen? Het moet de reünistenborrel geweest

zijn. Die avond begon ongemakkelijk, herinnert Pete zich.

Robert kwam als een van de eersten het café binnen en hij, medeverantwoordelijk voor de organisatie, voelde zich verplicht hem te vermaken. Robert had dit in de gaten. Tenminste, zo leek het: op al zijn vragen – hoe is het nu, waar woon je dan, is dat een beetje een fijne buurt? – had Robert slechts korte, soms zelfs cynische antwoorden gegeven (‘een beetje een fijne buurt, ja’). Na twee biertjes was het beter gegaan. En toen het gesprek op zijn proefschrift kwam leek Robert zelfs plezier te krijgen in het vertellen. Dat had Pete een voldaan gevoel bezorgd: nog beter dan dat mensen dingen van jou willen weten, is dat ze je dingen willen vertellen. Zo hadden ze het zeker een halfuur over Roberts onderzoek gehad – iets met basenparen en recent ontdekte uracilmutaties – maar dat was niet wat hem uiteindelijk het meest was bijgebleven. Dat was iets waar Robert eigenlijk maar een paar woorden over losliet, zij het een paar woorden waar hij en de jongens, toen Robert eenmaal weg was, nog lang over napraatten. Een relatie met de dochter van je promotor. Sommigen vonden het onethisch, anderen juist lekker bezig, en uiteindelijk werden ze het eens over twee dingen. Eén: dat zo’n affaire niet bij Robert paste, en twee: dat het tijd was voor Jägerbommen.

Na die avond, nu zeker zeven jaar geleden, had hij ja-

ren niet aan Robert gedacht. Tot hij laatst die ene naam zag staan, op een lijst waar hij hem nooit had verwacht. De naam: Henk Schrama.

Is dat dan nu Roberts schoonvader? had hij zich meteen afgevraagd.

Als het zo is zal hij Robert vanmiddag voor zich moeten winnen, ervoor moeten zorgen dat hij gaat vertellen, gaat *willen* vertellen.

‘Ro-bert Do-men!’

Pete legt zijn hand op Roberts schouder. Hij voelt zijn oude studiegenoot heel even rillen.

^ ^ ^

‘Sorry, ik wilde je niet laten schrikken.’

‘Ik schrok niet.’

Nee, denkt Robert, te defensief: ‘Nee, ik... Pete?’

‘Robert!’

Pete, van biologie. Een glimlach, een handdruk, een ferme handdruk. En hop, ook maar meteen een schouderklop.

‘Wat fantastisch dat je gekomen bent. Je wist dat ik hier werkte, toch?’

‘Ja. Ja, natuurlijk.’

Pete van biologie is nu Pete van Fizzler. Ja, natuurlijk. De laatste keer dat hij Pete zag was bij die reünistenborrel van de studievereniging, zes, zeven jaar geleden?